

Schoonmaker
2de graad A-finaliteit
II-SCHO-a

BRUSSEL

D/2021/13.758/140

ONTWERP

1 Algemene inleiding

De start van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met een nieuwe generatie leerplannen. Net zoals in de eerste graad zijn de nieuwe leerplannen van de tweede graad ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool en gaan ze uit van de professionaliteit van de leraar en het eigenaarschap van de school en het lerarenteam.

1.1 Het leerplanconcept: vier uitgangspunten

De nieuwe leerplannen vertrekken vanuit het **vormingsconcept** van de katholieke dialoogschool en laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lessen ...).

De nieuwe leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spooft met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van leerplannen.

De nieuwe leerplannen gaan uit van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze bieden pedagogisch-didactisch voldoende ruimte voor een eigen aanpak van de leraar, het lerarenteam of de school.

De nieuwe leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming van de tweede graad. Leerplannen zorgen voor een samenhangend fundament van vorming voor alle leerlingen binnen een finaliteit en een studierichting. Ze vertrekken vanuit een gemeenschappelijk referentiekader en hanteren een gelijkgerichte terminologie met respect voor de eigenheid van elk vak. De samenhang in de tweede graad betreft zowel de verticale samenhang (de plaats van het leerplan in de opbouw van het curriculum) als de horizontale samenhang binnen studierichtingen en over studierichtingen en finaliteiten. Waar relevant geven de leerplannen expliciet aan met welke doelen van andere leerplannen in de school verdere afstemming mogelijk is. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren, leraren algemene vorming (incl. godsdienstleraren) en leraren specifieke vorming. Een verwijzing van een vakleraar naar de lessen van een collega laat de leerlingen niet alleen aanvoelen dat de verschillende vakken onderling samenhangen en dat ze over dezelfde werkelijkheid gaan, maar versterkt ook de mogelijkheden tot transfer.

In wat volgt gaan we dieper in op een aantal uitgangspunten.

1.2 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel voorgesteld wordt. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialogeschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed onderwijs is.
- Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruikt daarvoor **wegwijzers**. Die zijn een inspiratiebron voor hen en hun collega's en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.
- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen betekent dat elke leerling **beloftevol** is en alle leerkansen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de leraar, de school en de bredere samenleving.

Scholen zijn daarbij **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **generieuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.

- Leraren vormen leerlingen door middel van inhouden van vorming, die we groeperen in **vormingscomponenten**: levensbeschouwelijke vorming, culturele vorming, economische vorming, lichamelijke vorming, maatschappelijke vorming, natuurwetenschappelijke en technische vorming, sociale vorming, talige vorming en wiskundige vorming. De aaneengesloten cirkel van vormingscomponenten wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Je kan onmogelijk over culturele vorming spreken zonder met taal bezig te zijn; je kan niet beweren dat wetenschap en techniek geen band hebben met economie, wiskunde of geschiedenis. Dwarsverbindingen doorheen de vakken zijn daarbij belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar** maar werkt ook binnen **lerarenteams** en binnen een **beleid van de school**. De gemeenschappelijke leerplannen (Gemeenschappelijk funderend leerplan en Gemeenschappelijk leerplan ICT) helpen daartoe. Ze worden gestuurd door keuzes die een school (schoolbestuur, beleidsteam, lerarenteam) maakt. Het Gemeenschappelijk funderend leerplan zorgt voor het fundament van heel de vorming dat gerealiseerd wordt in vakken, in projecten, in schoolbrede initiatieven of in een specifieke schoolcultuur.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Die leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.

1.3 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

De vrijheid die de leraar krijgt om met het leerplan te werken vraagt van hem een grote professionaliteit. Professionaliteit vergt meesterschap. De leraar is dus een meester in zijn vak; hij beheerst de inhouden die hij onderwijst. Een diep gevoel van verantwoordelijkheid en de overtuiging dat elke leerling het recht heeft om op een goede manier gevormd te worden, liggen aan de basis van zijn professioneel bezig zijn.

Vorming is voor die leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhouden. Vorming is iets wat hem in die mate beroert dat hij voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren zoekt om de wereld

te ontsluiten. Hij wil de leerling tot bij de wereld brengen. De leraar introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt en hij probeert hen ook vriend van die wereld te laten worden. Een leraar zorgt er bijvoorbeeld voor dat leerlingen gegrepen kunnen worden door de cultuur van het Frans of door het ambacht van een metselaar. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.

We hebben de leerplandoelen noch chronologisch noch hiërarchisch geordend. Vanuit het pedagogisch project van de school, vanuit zijn passie, expertise en creativiteit, in functie (van de beginsituatie) van de klasgroep kan de leraar eigen accenten leggen en differentiëren. Hij kan kiezen welke leerplandoelen hij op welke manier samenneemt bij het uitwerken van lessen, thema's of projecten.

In het leerplan leggen we geen didactische werkvormen vast. Ter ondersteuning van leraren(teams) geven we voor bepaalde leerplanonderdelen een indicatie van de nodige onderwijstijd. Dat betekent dat leraren(teams) alle vrijheid hebben om langere leerlijnen op te bouwen en in te zetten op de spiraalsgewijze aanpak van bepaalde inhoudelijke leerplandoelen. Leraren bepalen zelf welke contexten ze laten spelen, welke methodieken ze hanteren.

1.4 Differentiatie

De nieuwe leerplannen bieden volop kansen om gedifferentieerd te werken. Ze laten toe om te differentiëren op verschillende manieren:

- verschillende inhoudelijke keuzes;
- doelen integreren;
- inhouden verbreden door andere contexten aan bod te laten komen;
- verdieping aanbieden;
- in te spelen op verschillen in het abstractievermogen van leerlingen.

Differentiëren is van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen die starten in een studierichting van de tweede graad en voor wie dit leerplan bestemd is, behoren immers wel tot de doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Dikwijls hebben zij reeds een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit de eerste graad, de thuissituatie en vormen van informeel leren. Het is belangrijk om zicht te krijgen op die aanwezige kennis en vaardigheden en vanuit dat gegeven, soms gedifferentieerd, verder te bouwen.

Ook de motivatie van leerlingen is soms sterk verschillend. Sommige leerlingen denken meer conceptueel en abstract. Andere leerlingen komen vanuit een meer concrete benadering sneller tot inzichtelijk denken. Een context is betekenisvol voor een leerlingengroep, een andere context voor een andere.

Daarnaast bieden leerplannen kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door het aanbieden van meer kennis of vaardigheden leerlingen uit te dagen.

Verschiede leerinhouden aanbieden aan verschillende leerlingen is één vorm van differentiatie. Andere mogelijkheden zijn differentiëren in didactiek, in graad van autonomie en ondersteuning. De ene leerling kan snel zelfstandig werken, de andere heeft intense begeleiding nodig. In de wenken bij de leerplandoelen verwijzen we naar mogelijkheden tot differentiëren. Dat kan door al dan niet ondersteuning of hulpmiddelen aan te bieden in de vorm van voorbeelden, schrijfkaders, stappenplannen ...

Didactische differentiatie kan ook betrekking hebben op het flexibel aanwenden van de beschikbare leertijd, zoals variëren in tempo van onderwijzen en in leertempo van leerlingen, de ene leerling of leerlingengroep wat meer tijd geven dan de andere om hetzelfde te leren.

Differentiatie kan ook door leerlingen naar verschillende producten te laten toewerken die dan naar gedifferentieerde vormen van evaluatie leiden.

1.5 Opbouw van de leerplannen

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur: algemene inleiding, situering, pedagogisch-didactische duiding, leerplandoelen, basisuitrusting, concordantie. Alle onderdelen van het leerplan maken inherent deel uit van het leerplan. Schoolbesturen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen die de leerplannen gebruiken, verbinden zich tot de realisatie van het gehele leerplan.

In de **algemene inleiding** belichten we het nieuwe leerplanconcept dat Katholiek Onderwijs Vlaanderen heeft gehanteerd en gaan we o.m. dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

In de **situering** beschrijven we - waar relevant - de samenhang in de tweede graad en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen de inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw, de leerlijnen, de aandachtspunten met o.m. de nieuwe accenten van het leerplan aan bod.

De **leerplandoelen** zijn sober en helder geformuleerd waarbij het leerplandoel als geheel het verwachte niveau van realisatie en beheersing aangeeft. Waar relevant voegen we bij de leerplandoelen een opsomming of een afbakening (★) toe die duidelijk aangeeft wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen. Ook de pop-ups bevatten informatie die noodzakelijk is bij de realisatie van het leerplandoel.

Alle leerplandoelen zijn te bereiken, met uitzondering van attitudes. Leerplandoelen die een **attitude** zijn en dus na te streven, duiden we aan met een sterretje (*).

We tonen de **samenhang** met andere leerplannen in de **tweede graad**. Zo geven we het overleg in lerarenteams alle kansen. Waar relevant verwijzen we ook naar **samenhang met de eerste graad** en naar specifieke items die reeds in de leerplannen van eerste graad aan bod kwamen.

Tenslotte geven we een aantal zinvolle of inspirerende **wenken** (✓). Het aantal wenken is doorgaans beperkt; het betreft voornamelijk een noodzakelijke toelichting bij leerplandoelen of specifieke begrippen, suggesties voor een mogelijke didactische aanpak of een afbakening van de leerstof.

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting vereist is om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

In de **concordantie** geven we aan welke leerplandoelen gerelateerd zijn aan bepaalde eindtermen, cesuurdoelen of doelen die leiden naar beroepskwalificaties.

Samenvattend

De nieuwe leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze vormen een kwaliteitskader dat inzet op een eigen visie en een identiteitskader dat de unieke identiteit van een school in de diverse samenleving versterkt en ondersteunt. Zo garanderen we binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. We versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. We creëren ook ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden – via pedagogische begeleiding – ondersteuning waar nodig.

2 Situering

2.1 Samenhang in de tweede graad

2.1.1 Samenhang binnen de studierichting Schoonmaker dual

Het leerplan Schoonmaker is een leerplan van de specifieke vorming maar heeft een relatie met andere leerplannen van de algemene vorming:

- Leerplan Maatschappelijke vorming B;
- Gemeenschappelijk funderend leerplan B;
- Leerplan Nederlands B;
- Leerplan Engels-Frans B;
- Leerplan Natuurwetenschappen B.

2.2 Plaats in de lessentabel

Het leerplan is opgemaakt voor het specifiek gedeelte van studierichting Schoonmaker dual en is geschreven voor 28u per week per schooljaar.

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Schoonmaker en het vormingsconcept

Het leerplan Schoonmaker is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. In dit leerplan ligt de nadruk op de **sociale, talige en technische vorming**. De wegwijzers **duurzaamheid, gastvrijheid, kwetsbaarheid** en **generositeit** maken er inherent deel van uit.

De schoonmaak kan plaatsvinden in diverse contexten waarbij de leerling nood heeft aan **sociale vorming**. Relationele en communicatieve vaardigheden vormen een belangrijke bijdrage in het professionele contact met de klant. Daarbij wordt niet alleen aandacht besteed aan de functionele kant van de werkzaamheden. In veel situaties kan het contact met de klant ook een warme en persoonlijke dimensie krijgen die leidt tot wederzijdse voldoening.

In het verlengde daarvan is **talige vorming** onontbeerlijk. De leerling kan in contact komen met mensen van verschillende nationaliteiten. Dat kan zowel bij klanten als bij de collega's het geval zijn. De leerlingen leren zich daarbij niet alleen correct uit te drukken in het Nederlands maar ook in een andere taal. Het gaat daarbij om het groeien in de vaardigheden om talen te beheersen maar ook om de globale houding waarbij men zoekt naar mogelijkheden om zich verstaanbaar te maken.

Het schoonmaken vereist ook een ruime **technische bagage**. Het vergt technische vaardigheden om de materialen en apparatuur optimaal te gebruiken. Ook de kennis van een hele schare schoonmaakproducten en de correcte toepassing ervan behoren tot de opleiding om kwaliteitsvol schoon te maken.

Het schoonmaken biedt kansen om op een veelzijdige wijze aandacht te besteden aan de wegwijzers. **Duurzaamheid** hoeft niet enkel te verwijzen naar schoonmaakmaterialen en -producten die het milieu respecteren. Ook aan de relatie met de mensen die van de schoonmaakdienstverlening gebruik maken, kan op een langere termijn gewerkt worden. Daarbij zal veel aandacht moeten besteed worden aan de **kwetsbaarheid** van mensen wanneer ze de schoonmaker binnen laten in de eigen leefwereld en privacy

binnenlaten. Deze **gastvrijheid** op een respectvolle manier benutten om een professionele dienstverlening te verrichten is een belangrijke uitdaging.

De schoonmaker zal zich ook genereus opstellen. De economische component maakt dat elke activiteit geregistreerd en gelimiteerd kan worden maar mag niet in de weg staan dat eenmalige hulpvragen op een systematische wijze beknot worden. De tevredenheid van de klant en de voldoening voor de schoonmaker ligt vaak in die kleine extra activiteiten besloten.

Uit die vormingscomponenten en wegwijzers zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen

Verzorgen van een schone omgeving als onderdeel van gezond en kwaliteitsvol leven

Leven in een verzorgde en nette omgeving is een onderdeel geworden van een kwaliteitsvol leven. Daarbij kan het zowel gaan om de professionele als particuliere ruimtes waarin mensen hun dagelijkse activiteiten doorbrengen. Die propere omgeving heeft impact op de gezondheid en het welbevinden maar levert ook voordelen bij de praktische organisatie van alle werkzaamheden.

Vanuit een professioneel en warm contact kwaliteitsvol schoonmaken

Het schoonmaken gebeurt op een technisch correcte manier waarbij een belangrijk onderdeel van kwaliteit vertrekt vanuit de wensen en de behoeften van de klant. De invulling van wat netjes is heeft een objectieve parameter maar de klant moet gerespecteerd worden in de persoonlijke kijk hierop. Dan kan het gaan over prioriteiten stellen maar ook de wijze waarop de schoonmaker omgaat met de privacy en de persoonlijke bezittingen van de klant. Deze aanpak vereist sociale en talige vaardigheden die een bijkomende bijdrage kunnen leveren aan het welbevinden van mensen.

Handmatig en machinaal diverse oppervlakken efficiënt reinigen

De schoonmaker beheerst de technische vaardigheden om zowel handmatig als machinaal diverse ruimtes en een brede waaier aan materialen en oppervlaktes proper te maken. Het volstaat echter niet om technisch correct te werken. In een sector die sterk onderhevig is aan kostenefficiëntie zal de schoonmaker naast een kwaliteitsvolle afwerking ook aandacht besteden aan tempo en het realiseren van tijdsdoelstellingen.

3.3 Opbouw

Het leerplan is opgebouwd uit:

- basisprincipes;
- schoonmaakvaardigheden.

3.4 Samenhang in de tweede graad

Leerplan Maatschappelijke vorming B:

- Sociale en relationele vaardigheden om respectvol om te gaan met individuen worden verder ontwikkeld in functie van gastvrij omgaan met collega's en leidinggevenden op de werkplek. Het contact kent niet alleen een functionele invulling maar is persoonsgericht en kan voor de klant een grote meerwaarde betekenen.

Gemeenschappelijk funderend leerplan B:

- De leerlingen kunnen via hun werkplek in de persoonlijke (werk)ruimte van een diverse, soms kwetsbare, groep mensen terecht komen. Dat vergt van hen een sociale opstelling die deels functioneel is maar ook getuigt van een integere en betrouwbare ingesteldheid.

Leerplan Nederlands B:

- In het vak Nederlands ontwikkelen de leerlingen communicatieve vaardigheden die toegepast en gespecificeerd worden in studierichting Schoonmaker dual na overleg met de vakleerkracht Nederlands. Het gebruik van correct vakjargon eigen aan deze richting kan een meerwaarde zijn om de maatschappelijke status van het beroep te verbeteren.

Leerplan Engels-Frans B:

- Gezien de leerling zowel bij klanten als in het team anderstaligen kan ontmoeten, is het aangewezen dat er ook basiscommunicatie in een andere taal mogelijk is.

Leerplan Natuurwetenschappen B:

- Vooral bij het gebruik van onderhoudsproducten, de werking ervan en de mogelijke risico's op gezondheid en omgeving kan een link gelegd worden met Natuurwetenschappen. Het gebruik van technische systemen voor verbetering van hygiëne (zoals schoonmaakproducten, riolering ...) hebben een gigantische invloed (gehad) op de menselijke gezondheid. Onderzoek naar minder milieubelastende reinigingsproducten en de invloed ervan op de mens (allergieën e.d.) blijft nog steeds bijzonder actueel.

3.5 Aandachtspunten

Dit leerplan is opgemaakt voor een duale opleiding. Dat betekent dat de leerplandoelen in nauwe samenwerking met de mentor op de leerwerkplek moeten gerealiseerd worden. Dat gebeurt onder meer via een opleidingsplan. Het is een communicatiemiddel om duidelijke afspraken te maken over de inhoud, de taakverdeling en planning van de opleiding en wordt op maat van de beginsituatie van de leerling uitgewerkt.

De leerlingen zullen een groot deel van hun te bereiken competenties oefenen en realiseren op de werkplek maar ook op school kan er gezocht worden naar mogelijkheden om de noodzakelijke doelen te bereiken. Daarbij kan je beter uiterst zorgzaam omgaan met het systematisch inschakelen van deze leerlingen in schoonmaakopdrachten in de school. Er kunnen zich uitstekende leersituaties voordoen maar het gaat hier om jonge mensen die zoals de andere leerlingen naar hun scholen komen om te leren. Men kan beter preventief aandacht besteden aan de gevoeligheden als je hen laat deelnemen aan het schoonmaken van ruimtes die andere leerlingen gebruiken. Dat wil niet zeggen dat zij geen prominente rol kunnen spelen in de positieve zichtbaarheid van het beroep. Er is kans dat zij willen meewerken aan momenten waarop de betrokken personeelsleden in de schijnwerpers worden geplaatst of een voortrekkersrol willen nemen om orde en netheid mee op te nemen. Je kan dit een gelijk(w)aardige plaats geven als leerlingen die voedingsproducten bereiden of decoratieve bijdragen in de school leveren.

Die status van het beroep verdient blijvende aandacht tijdens de hele opleiding. Alhoewel de nood aan kwaliteitsvolle schoonmakers bijzonder groot is, worstelen de beoefenaars vaak met een laag zelfbeeld of dichten ze zichzelf geen hoge maatschappelijke waarde toe. In het aanleren van de verschillende competenties kan ruimte besteed worden aan een positief zelfwaardegevoel door o.m. voldoende structureel contact met eindgebruikers te organiseren. In de respons van de particuliere of professionele

eindgebruiker liggen veel kansen voor de schoonmaker om met een grotere voldoening naar het eigen takenpakket te kijken. Dat vraagt een bewuste inspanning, een terugkerende dag van de poets volstaat daarbij niet.

In het leerplan wordt onderscheid gemaakt tussen schoonmaken bij particulieren en industriële schoonmaak maar het vormen geen afzonderlijke onderdelen. Leerlingen zullen in beide omgevingen aan het werk kunnen en dus ook vaardigheden verwerven die in diverse contexten inzetbaar zijn. Toch kan je in de opbouw van het leerplan beter kiezen om eerst de competenties in een industriële context aan te leren om dan te evolueren naar de meer complexe en zeer individuele particuliere schoonmaak. Tijdens hun opleiding Schoonmaker zullen zij niet aan het werk kunnen in een dienstenchequebedrijf en dus niet in de particuliere schoonmaak terecht komen. Dat betekent niet dat zij enkel in het bedrijfsleven een werkplek kunnen zoeken. Ook ziekenhuizen, woon- en zorgcentra of andere scholen kunnen veel kansen bieden om de opleiding aan te vatten.

Om de beroepsgerichte vorming in de A-finaliteit effectief te realiseren, is het van belang dat leerlingen een aantal generieke competenties verwerven. Zij fungeren als onderbouw van de beroepsgerichte vorming, ze zijn de voorwaarde om die vorming te kunnen realiseren. In sommige gevallen worden die generieke competenties in het leerplan binnen specifieke doelen uitgediept of geconcretiseerd, maar in alle gevallen is het belangrijk dat je er als leraar en lerarenteam oog voor hebt. We hebben die competenties opgenomen in LPD 0.

4 Leerplandoelen

LPD 0 De leerlingen handelen

- **in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures);**
- **kwaliteitsbewust;**
- **economisch en duurzaam;**
- **veilig, ergonomisch en hygiënisch.**

Samenhang tweede graad: II-Gfl-ddaa LPD 13,14 ; II-MaVo-a LPD 17, 25, 26

- ✓ Je kan dit leerplandoel aanbieden in samenhang met LPD 1 (hygiëne), LPD 2 (veiligheid), LPD 3 (ergonomie), LPD 5 (werken in teamverband).
- ✓ De leerlingen zullen hun omgang met mensen maar ook alle andere handelingen aftoetsen aan kwaliteitscriteria. Op die manier kan je ze bewust maken van de kwalitatieve norm die nagestreefd wordt. Je kan daarbij inzetten op enkele reflectievaardigheden om hierover zelf feedback te formuleren. Om dit op een gestructureerde wijze te laten verlopen kan je dit aspect aanbieden in samenhang met LPD 4 (methodisch handelen).
- ✓ Je kan de leerlingen laten kennis maken met duurzame afwegingen die eigen zijn aan de sector. Producten en materialen kennen een hele evolutie maar hebben ook een prijskaartje dat hoger kan liggen dan niet duurzame materialen. Je kan duurzaamheid aanbrengen in samenhang met LPD 13 (sorteren van afval).
- ✓ Alhoewel het kan verschillen naargelang de werkplek zullen de leerlingen in contact komen met de economische zijde van schoonmaken. Daartoe kan je hen laten kennis maken met het correct doseren van producten, het zorgzame gebruik van materialen en de efficiëntie of werktempo dat een schoonmaker in zijn of haar handelen legt.

4.1 Basisprincipes

De basisprincipes bestaan uit steeds terugkerende handelingen die, ongeacht de setting, belangrijk zijn om op te volgen. In het leerplan Schoonmaker staan ze niet op zich en kunnen ze steeds in samenhang met de leerplandoelen uit 4.2 aangebracht worden.

LPD 1 De leerlingen handelen hygiënisch met het oog op preventie van (beroeps)ziekten en tevredenheid van de klant.

- ★ Richtlijnen en procedures m.b.t. persoonlijke en algemene hygiëne.
 - ✓ Je kan de leerlingen hygiënisch en ordelijk leren omgaan met de werkomgeving. Alhoewel het er vaak mee samenvalt, staat het in de context van de basisprincipes los van het schoonmaken op zich. Het gaat om een algemene houding wat hygiëne betreft.
 - ✓ Je kan aandacht besteden aan wat persoonlijke hygiëne en het verzorgd voorkomen betekenen bij de start van de werkzaamheden maar ook wanneer men aan het werk is bij een klant. Je kan leerlingen de aandachtspunten in het schoolreglement laten vergelijken met de eisen in een professionele context. Je besteedt hierbij aandacht aan het belang van handhygiëne, het dragen van gepaste (beschermings)kledij en schoeisel zoals veiligheidsschoenen. Je kan de leerlingen ook laten ontdekken welke verschillen er tussen de verschillende schoonmaakbedrijven op dit terrein bestaan.
 - ✓ Je kan leerlingen algemene hygiëneregels bijbrengen met een onderscheid tussen schoonmaken, ontsmetten en steriliseren.
 - ✓ Je kan leerlingen laten kennis maken met richtlijnen of adviezen en protocollen die o.m. de sectororganisatie voorschrijft ter preventie van allergieën of beroepsziekten.
 - ✓ Je kan leerlingen actuele en vakspecifieke bronnen en richtlijnen laten ontdekken en leren hoe ze te gebruiken.
 - ✓ Je kan van dit leerplandoel gebruik maken om het belang van hygiëne en orde in een bredere context te plaatsen. Daarbij komen het effect van hygiëne en een schone omgeving op gezondheid en welbevinden aan bod. Je kan dat aspect behandelen vanuit de privésfeer en de omstandigheden waarin mensen tewerkgesteld zijn. Dit aspect kan je koppelen aan het maatschappelijke belang van de schoonmaker waarbij je het functionele karakter van het beroep verruimt tot de impact op welzijn.
 - ✓ Je kan het effect op welzijn illustreren door leerlingen te laten kennis maken met specifieke vormen van opruimen, orde of schoonmaak zoals Osouji, Konmari ... Daarbij kan je vooral benadrukken dat schoonmaken vaak verder gaat dan een functionele invulling.
 - ✓ Je kan dit doel aanreiken in samenhang met veiligheid (LPD 2) en ergonomie (LPD 3).

LPD 2 De leerlingen handelen veilig met aandacht voor (veiligheids)voorschriften, procedures en afspraken m.b.t. (persoonlijke en collectieve) beschermingsmiddelen, schoonmaakproducten en apparaten.

- ✓ Je kan leerlingen laten kennis maken met alle facetten van een veilige werkomgeving. Daarbij komt de infrastructuur aan bod maar ook de elektrische apparaten, de te gebruiken schoonmaakproducten en de collectieve beschermingsmiddelen (CBM).
- ✓ Leerlingen maken, om gezondheidsrisico's voor zichzelf te beperken, kennis met de aangepaste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) zoals gepaste handschoenen, mondkapje en beschermbril en dit als de handeling dit vereist.
- ✓ In het verlengde daarvan leren de leerlingen veiligheidssymbolen op elektrische apparaten lezen en begrijpen.
- ✓ Op dezelfde wijze kan je het etiket van schoonmaak- en onderhoudsproducten met de leerlingen bestuderen. Daarbij kunnen ook de stockageregels behandeld worden in samenhang met LPD 9.
- ✓ De leerling zal bij de voorbereiding van elke opdracht nagaan welke veiligheidsaspecten belangrijk zijn. Je kan daarbij een aantal specifieke items die veelvuldig voorkomen naar voor schuiven. Hou daarbij rekening met de aanwezige personen en het afschermen van de werkplek zodat ongevallen met gladde en natte vloeren, emmers, ladders ... worden vermeden. Ook de eigen veiligheid kan daarbij aan bod komen zoals vochtige handen bij het gebruik van elektrische toestellen.
- ✓ Je kan leerlingen actuele en vakspecifieke bronnen en richtlijnen laten ontdekken en leren hoe ze te gebruiken.
- ✓ Je kan dit doel aanbieden in samenhang met hygiëne (LPD 1) en ergonomie (LPD 3).

LPD 3 De leerlingen handelen volgens ergonomische principes bij het uitvoeren van schoonmaakopdrachten rekening houdend met (eigen) comfort en welbevinden.

- ✓ Je kan aandacht besteden aan het belang van een goede basishouding, wijze van heffen, oprapen, tillen, ergonomisch schoonmaken (wringen van een doek of dweil).
- ✓ Je kan enkele anatomische aspecten in functie van de lichaamsdelen die risicovol kunnen belast worden (zoals rug, handen...) bespreken met de leerlingen.
- ✓ Je kan het accent blijven leggen op het preventieve karakter van de ergonomische principes en dit toespitsen op de schoonmaaksector.
- ✓ Veel plaatsen op school of thuis lenen zich ertoe om na te gaan in welke mate de ergonomie wordt gerespecteerd.
- ✓ Je kan in samenhang met de technische uitvoeringen systematisch de eigen lichaamshouding laten bespreken. Ook bij de schoonmaakmaterialen die gebruikt worden kan de ergonomische functie besproken worden.
- ✓ Je kan met leerlingen op zoek gaan naar het effect van ergonomisch werken op o.m. ziekte en de gevolgen ervan. Je kan de motivatie van leerlingen verhogen door gezondheidseffecten te bestuderen. Hierbij is het belangrijk ook de financiële implicaties voldoende te duiden.

- ✓ Enkele theoretische inzichten zijn belangrijk maar vooral het systematisch aftoetsen van de omstandigheden aan de noden van het lichaam zou een tweede natuur moeten worden. Daarbij kan je de leerlingen stimuleren elkaar op dit terrein te wijzen op een foute houding of werkwijze.

LPD 4 De leerlingen handelen methodisch bij het voorbereiden, plannen, uitvoeren en evalueren van een schoonmaakopdracht.

- ✓ Je kan leerlingen een stappenplan aanreiken om een schoonmaakopdracht vlot te laten verlopen. Besteed daarbij vooral aandacht aan de structuur, het tempo, de efficiëntie en de logica die in het geheel zit alsook op de juiste plaats terugzetten na de schoonmaak. Ook de economische component van het plan kan daaraan gekoppeld worden. Het stappenplan kan verschillend zijn naargelang de opdracht en/of context maar de methodiek is dezelfde.
- ✓ Je kan leerlingen verschillende soorten stappenplannen in de schoonmaak laten ontdekken en met hen evalueren welke plannen het meest doeltreffende zijn en een goede schoonmaakorganisatie bewerkstelligen als ze een keuze kunnen of mogen maken.
- ✓ Leerlingen kiezen de juiste route om tot bij een klant te komen, kunnen de benodigdheden selecteren en nemen en kennen hun opdracht voor ze aan de uitvoering beginnen. Daarbij houden ze ook rekening met knelpunten die de planning kunnen doorkruisen.
- ✓ Je kan leerlingen laten kennis maken met de schoonmaakroutes in een huis of onderneming en de noodzaak om overal even frequent te reinigen. Dat aspect geeft mee richting aan het stappenplan dat men hanteert. Daarbij komen de verschillende principes (van schoon naar vuil, van boven naar onder, werken naar de deur toe ... aan bod).
- ✓ Je kan dit leerplandoel aanbieden in samenhang met gegevens verzamelen over de opdracht (LPD 8).
- ✓ Alhoewel het volledige methodisch handelen belangrijk is, kan je extra aandacht besteden aan het evalueren van de opdracht. Daarbij is het concrete resultaat en welke criteria hierbij voorop staan van belang. Ook de beoordeling van de klant, die kan afwijken van de eigen interpretatie, maakt hiervan onderdeel uit.

LPD 5 De leerlingen werken individueel of in teamverband met aandacht voor

- **collegiaal samenwerken;**
- **opmaken van een efficiënte en eerlijk taakverdeling;**
- **zorg dragen voor wat elke collega aankan;**
- **naleven van gemaakte afspraken;**
- **werken aan een gunstig leerklimaat.**

Samenhang tweede graad: II-Gfl-ddaa LPD 5, 8; II-MaVo-a LPD 3,4,8; II-Ned-a LPD 6,9,12

- ✓ Je kan de sociale en communicatieve vaardigheden die werden ingeoeffend of aangeleerd (LPD 6) hier verder concretiseren en gebruiken bij het werken in teamverband, groepswork, verschillende rollen opnemen ...
- ✓ Je kan leerlingen laten kennis maken met groepen, rollen en posities. Zij leren overleggen in functie van hun werkzaamheden en kunnen bij het verdelen van taken rekening houden met elkaars mogelijkheden.
- ✓ Je kan leerlingen laten kennis maken met afspraken en procedures die in een organisatie gelden. Ook de afspraken die in de school gelden en die deels kunnen afwijken van wat voorzien is in ondernemingen of een thuisituatie kunnen aan bod komen. Je kan de verschillen tussen de afspraken op school en de afspraken in een professionele context laten verkennen.
- ✓ Er wordt aandacht besteed aan veiligheid in de groep en de kans op leren door fouten te maken. Het belang van een flexibele opstelling om met wisselende uren of een brede waaier van collega's om te gaan, kan daarbij benadrukt worden.
- ✓ Je kan leerlingen laten reflecteren over wat er nodig is om bij de voorbereiding en de uitvoering van de werkzaamheden als individu of als team bij te leren.

LPD 6 De leerlingen passen communicatieve en sociale vaardigheden toe in functie van een respectvolle omgang met klanten, collega's, leidinggevenden en externen met aandacht voor

- **de principes van klantvriendelijkheid;**
- **de privacy van de klant;**
- **de deontologische code van de sector;**
- **de diversiteit in de samenleving.**

Samenhang tweede graad: II-Ned-a LPD 6,9,10,12,13,16; II-GFL-ddaa LPD 5,7,13; II-MaVo-a LPD 3; II-EnFr-a LPD 12

- ✓ Je kan leerlingen aanleren respectvol (beleefd zijn, begroeten, omgang met huisdieren ...) en constructief om te gaan met individuen en groepen in een diverse samenleving, ook in conflictsituaties en dat binnen de concrete situatie van het vakgebied. Hierbij leren ze actief luisteren, creatief denken en gedachten uiten. De leerlingen leren meerdere perspectieven innemen, gemeenschappelijke afspraken maken en reflecteren over hun omgang met elkaar. De leerlingen leren bij een gebeurtenis feedback geven over hun eigen gedrag en dat van anderen.
- ✓ Je kan leerlingen laten kennis maken met de deontologische code van de organisatie of sector en de concretisering ervan met hen opnemen. Daarbij zal de discrete opstelling voor de uiteenlopende situaties die men zowel in het thuis- als werkmilieu kan waarnemen, aandacht krijgen.
- ✓ In functie van een efficiënte aanpak van schoonmaakopdrachten vragen de leerlingen tijdig hulp als er iets niet duidelijk is en een taak niet alleen kunnen afwerken. Ze reageren op een gepaste manier bij extra (tussentijdse) opdrachten en melden tijdig problemen aan schoonmaakmaterialen.
- ✓ Je kan leerlingen relationele en communicatieve vaardigheden aanleren volgens de principes van klantvriendelijkheid. Je kan deze toepassen in verschillende contexten

(begroeten, informeren en afscheid nemen). Denk daarbij ook aan discreet omgaan met informatie. Je kan vaardigheden laten oefenen waarbij ook deze principes aan bod komen.

- ✓ Je kan leerlingen bijbrengen dat functionele contacten voor de klant en bron van persoonlijk contact kunnen zijn. De schoonmaker kan op die manier een rol spelen in het welbevinden van de klant. De leerlingen zoeken een gepast evenwicht tussen aandacht en persoonlijk contact met de klant en het efficiënt uitvoeren van opdrachten vanuit commercieel oogpunt.
- ✓ Je kan het accent in het leerplandoel vooral leggen op actief luisteren dat via simulatie wordt ingeoeffend. Ook de dagelijkse onderlinge communicatie kan natuurlijk dienstdoen om deze competentie te verwerven.
- ✓ Je kan leerlingen communicatieve vaardigheden leren toepassen in gelegenhedsgesprekken (informeel) en professionele gesprekken (formeel). Het accent van dit leerplandoel ligt op informeren naar de wensen van de klant of het bezorgen van informatie. Daarbij kan je op zoek gaan naar realistische situaties zoals het informeren over een schadegeval aan een klant of leidinggevende, het verwittigen als de leerlingen later komt ...
- ✓ Leerlingen worden communicatief vaardig en kennen de impact van hun communicatie waarin aandacht besteed wordt aan diversiteit. Via simulatie kan je leerlingen aandacht leren hebben voor diversiteit. Zo kan je leerlingen zowel confronteren met een hardhorige oude dame (diversiteit in leeftijd) als met een allochtone man die nog niet zo lang in het land is en de taal onvoldoende beheerst (diversiteit in nationaliteit). Complexe persoonlijke gesprekken moeten hier geen plaats krijgen.
- ✓ Verbale en non-verbale elementen kan je aanbrengen in gesimuleerde contexten. Lichaamstaal zegt veel over de interesse in de ander en heeft een impact op het vertrouwen in de technische vaardigheden.
- ✓ De leerlingen communiceren in een fysieke situatie maar ook telefonisch.
- ✓ Je kan in eenvoudige opdrachten stilstaan bij het geven van efficiënte en correcte informatie waarbij ook luistervaardigheden in de verf gezet worden. Het kan noodzakelijk zijn om vage wensen van de betrokken personen te bevragen om een beter beeld te krijgen van wat men juist verlangt.
- ✓ Je kan leerlingen stimuleren om positief, correct en creatief de Nederlandse taal te gebruiken. Zij kunnen nagaan wel vakjargon eigen is aan de sector en investeren ook in aangename formele communicatie die professioneel overkomt maar de klant een positief gevoel geeft.
- ✓ Je kan in samenhang met de vakken Frans en Engels ook communicatie in een andere taal stimuleren. Het accent kan liggen op korte conversaties om zich later bij anderstalige klanten voldoende te kunnen uitdrukken zodat de werkzaamheden vlot kunnen verlopen. Je kan vooral inzetten op functionele communicatie.

LPD 7 De leerlingen vervullen alle administratieve formaliteiten gekoppeld aan een schoonmaakopdracht en aan de tewerkstelling.

Samenhang tweede graad: II-Ned-a LPD 9

- ✓ Je kan met de leerling de gangbare administratieve handelingen uit de sector bespreken: aftekenen van blad wanneer werkzaamheden vervuld werden, controledocumenten, bestellingen plaatsen, werking dienstencheques, voorraadtekorten signaleren
- ✓ De administratie rond de eigen tewerkstelling kan hierbij ook aan bod komen.
- ✓ Je kan aandacht besteden aan het belang van deze administratie en niet enkel blijven staan bij het functionele karakter van deze taak.

4.2 Schoonmaakvaardigheden

Deze leerplandoelen behandelen de vaardigheden die de schoonmaker moet bezitten om het beroep professioneel uit te voeren. De doelen worden geïntegreerd aangeboden, zowel binnen deze rubriek als in samenhang met de doelen in 4.1.

LPD 8 De leerlingen verzamelen informatie over de schoonmaakopdracht en de wensen van de klant.

- ✓ Je kan de leerling laten vertrekken vanuit de frequentie en periodieke taken die de klant voor ogen heeft: wekelijks, maandelijks, aantal uren ... Daarbij kan de klant prioriteiten leggen waarbij de leerling rekening houdt met bijkomende vragen boven op de bestaande planning.
- ✓ Je kan leerlingen helpen de stap naar de opdracht te zetten door een vlotte oriëntering: de graad van bevuilding, eigenschappen van de oppervlakken, keuze schoonmaakmaterialen zoals materiaalwagens, stofzuiger, waterzuiger, schrobmachine, wasmachine, droogkast ... (samenhang LPD 10) en schoonmaakproducten (samenhang LPD 9). Je kan daarbij gebruik maken van de [Sinnercirkel](#).
- ✓ Je kan hierbij het verschil toelichten tussen de wensen van een particuliere klant en de eisen die o.m. bedrijven in een industriële setting stellen.
- ✓ Je kan aandacht vestigen op verschillende onderdelen van een opdracht zoals vloeren interieuronderhoud, sanitair onderhoud, textielreiniging en specifiek onderhoud zoals ruiten wassen.

LPD 9 De leerlingen gebruiken schoonmaakproducten met aandacht voor de samenstelling, werking, effecten en risico's.

Samenhang tweede graad: II-Nat-a LPD 2,8,14,17,18

- ✓ Je kan de te gebruiken schoonmaakproducten onderverdelen in groepen vanuit het gebruik of de materialen waarvoor ze moeten dienen.

- ✓ Je kan de leerlingen de werking en het effect van het schoonmaakproduct aanleren me het oog op zelfstandig keuzes maken wanneer ze voor een opdracht staan. Daarbij kan je ze laten kennis maken met de soorten vuil die er bestaan zoals vet, kalk, stof ... en de indeling van deze soorten (losliggend of licht aangehecht, organisch of anorganisch ...).
- ✓ De leerlingen leren dat water een verschil in hardheid heeft en wat het belang van de temperatuur is. Je kan ze ook laten kennis maken met de chemische samenstelling in functie van eigenschappen van de te reinigen oppervlakken (zuur, base, pH ...).
- ✓ De leerlingen ontdekken de risico's van de betrokken schoonmaakproducten via de gevaarsymbolen die ze bestuderen. Daarbij komen niet enkel de gevolgen op korte termijn aan bod. Ook langdurige blootstelling en de impact daarvan krijgen hierbij aandacht. In bepaalde situaties kan ook de wijze van stockage belangrijk zijn.
- ✓ De leerlingen kennen het juiste gebruik en toepassing van de schoonmaakproducten (samenhang met methodiek en stappenplan (LPD 4). Hierbij kan je aandacht besteden aan de hoeveelheid die men van een schoonmaakproduct zal gebruiken (dosering) om een correct resultaat te bereiken.
- ✓ Je kan de leerlingen laten inzien dat de schoonmaakproducten (en/of dosering) verschillend kunnen reageren met de afwerkingslaag van materialen en deze ook kunnen aantasten waardoor het reinigingseffect teniet wordt gedaan.
- ✓ Je kan leerlingen dit leerplandoel steeds in samenhang met een technische vaardigheid. Het is niet de bedoeling om uitsluitend productkennis te verwerven gezien deze snel evolueert. Je kan dit hierbij ook trends en evoluties schetsen.
- ✓ Je kan de leerlingen laten kennis maken met de merkproducten maar ook laten opzoeken welke alternatieven er zijn zoals het gebruik van azijn i.p.v. ontkalkende producten. Daarbij stellen ze zich kritisch op als het gaat om de werkzaamheid maar wegen ze ook ecologische en economische argumenten af.
- ✓ Je kan de leerling laten ervaren hoe objectief gezien bepaalde schoonmaakproducten beter zijn dan anderen maar dat de wens van de klant nog steeds voorrang krijgt in de definitieve besluitvorming.

LPD 10 De leerlingen gebruiken de passende schoonmaakmaterialen met aandacht voor de werking en risico's.

- ✓ Je kan de leerlingen laten kennis maken met alle schoonmaakmaterialen die in de schoonmaaksector worden gehanteerd. Eventueel kan je daarbij uitgaan van wat overwegend van toepassing is in de particuliere dan wel de industriële sector.
- ✓ De leerlingen ontdekken de kleurcodes van de reinigingsdoeken. Zij kunnen dit bespreekbaar maken zonder dit bij de klanten op te dringen en hebben respect voor het eigen systeem dat de klant voorstelt (LPD 6).
- ✓ De leerlingen kunnen een technische fiche bestuderen en het correcte gebruik van het schoonmaakmateriaal daaruit afleiden. Indien nodig, zoeken ze bijkomende informatie op of vragen ze ernaar.

- ✓ Je kan de leerlingen laten kennis maken met de prijzen van alle noodzakelijke schoonmaakmaterialen en vergelijkingen laten maken in functie van duurzaamheid.
- ✓ Je kan de leerlingen naast het correcte gebruik ook de risico's die het gebruik van de schoonmaakmaterialen met zich meebrengen laten bestuderen en dit in samenhang met veiligheid (LPD 2) en ergonomie (LPD 3).

LPD 11 De leerlingen maken volgens de geldende richtlijnen oppervlakken, ruimtes en uitrusting handmatig en machinaal schoon.

- ✓ De leerlingen krijgen een gevarieerd aanbod van ruimtes, waaronder ook keukens, met verschillende inhouds die kans geven om de schoonmaakprincipes toe te passen (verschillende soorten vloeren, ramen, spiegels, tapijten ...).
- ✓ Je laat de leerlingen kennis maken met de verschillende materialen die zij zullen reinigen. Op basis van natuurlijke grondstoffen zoals natuursteen, keramiek, hout, beton, linoleum, roestvrij staal, leder, ... en kunststoffen zoals vinyl, laminaat, plastic, epoxy, composietmateriaal, metaallegeringen vb. chroom, messing, ... Je leert hen ook vooral oog te hebben voor de afwerkingen van deze oppervlakken en materialen omdat dit de keuze voor de te gebruiken onderhoudstechniek en schoonmaakproduct kan beïnvloeden (geverfd, gevernist, geglazuurd, gelakt, geboend ...).
- ✓ Je kan hen een keuze laten maken voor schoonmaakproducten (LPD 9) en -materialen (LPD 10) op basis van wat zij zullen reinigen. Ook de samenhang met het soort vuil kan hier opnieuw aan bod komen.
- ✓ Je kan leerlingen de basistechnieken voor elk te reinigen oppervlak bijbrengen zonder de oppervlakken te beschadigen met krassen e.d. Dat kan in samenhang met veiligheidsvoorschriften (LPD 2) en ergonomische waakzaamheid (LPD 3).
- ✓ Je kan leerlingen, o.m. vanuit commercieel oogpunt, wijzen op tempo en efficiëntie.

LPD 12 De leerlingen maken volgens de geldende richtlijnen sanitair handmatig en machinaal schoon.

- ✓ Je laat leerlingen kennismaken met de verschillende materialen die frequent voorkomen in sanitaire ruimtes zoals sanitair porselein, geglazuurd keramiek, kunststof wanden/douchescreens, glas en spiegelglas, geëmailleerd plaatstaal en acryl (bad, douche...), metaal (kranen, handvaten, ...). Je laat hen ook kennis maken met trends zoals inloofdouches, wastafels in natuursteen, toiletten in roestvrij staal ...
- ✓ Je kan leerlingen een keuze laten maken voor schoonmaakproducten (LPD 9) en -materialen (LPD 10) op basis van wat zij zullen reinigen. Ook de samenhang met het soort vuil en moeilijk bereikbare plaatsen (zoals voegen, afvoer en ventilatie, verlichting ...) kan hier opnieuw aan bod komen.
- ✓ Je kan leerlingen de basistechnieken voor elk te reinigen oppervlak bijbrengen. Dat kan in samenhang met veiligheidsvoorschriften (LPD 2) en ergonomische waakzaamheid (LPD 3).

- ✓ Je kan leerlingen wijzen op tempo en efficiëntie als onderdeel van een commerciële werking.

LPD 13 De leerlingen identificeren ongevaarlijk huishoudelijk en industrieel afval met aandacht voor correct sorteren.

Samenhang tweede graad: II-GFL-ddaa LPD 13

- ✓ Je kan de leerlingen de vuilnisbakken laten ledigen en reinigen.
- ✓ Je kan de sorteerregels met de leerlingen doornemen en hen de verschillen laten ontdekken tussen particuliere en industriële settings maar ook het onderscheid tussen de richtlijnen per regio. De leerlingen maken ook kennis met de zakken of recipiënten die gebruikt worden maar zijn in staat zich aan te passen aan de werkwijze van de klant.
- ✓ Je kan dit leerplandoel aanbieden in samenhang met hygiëne (LPD 1) en veiligheid (LPD 2).
- ✓ Je kan dit doel uitbreiden naar het begrip duurzaamheid om de bewustwording rond het gebruik van water en schoonmaakproducten te vergroten. Opnieuw kan de klant hierbij een specifieke visie hebben waarvoor respect moet worden opgebracht.

LPD 14 De leerlingen reinigen en onderhouden textiel machinaal.

- ✓ Je kan leerlingen confronteren met de vraag wanneer een kledingstuk of textiel vuil is en gereinigd moeten worden. Daarbij kan samenhang gezocht worden met de ecologische gevolgen (LPD 13). Je kan je in de context van schoonmaker toespitsen op de werkkleding, te reinigen materialen, op textiel gebruikt in het interieur zoals bedtextiel, tapijten, gordijnen ...
- ✓ Je kan leerlingen laten kennismaken met etiketten op textiel om de instructies voor het reinigen te leren kennen. De verschillende vezels en stoffen kunnen daarbij benoemd worden.
- ✓ Je kan leerlingen wasgoed laten sorteren en wijzen op de gevolgen waarbij linnen kan beschadigd worden door een foute programmakeuze bij de wasmachine of het onterecht drogen in een droogkast.
- ✓ Je kan leerlingen de gepaste reinigingstechnieken laten toepassen zoals het correcte gebruik van een wasmachine en de diverse programma's die daarvoor noodzakelijk zijn.
- ✓ Je kan leerlingen wasgoed laten drogen op verschillende manieren (volgens onderhoudsetiket) om het nadien correct op te bergen.
- ✓ Het reinigingsproces (temperatuur, duur ...) kan je via het proces van de Sinnercirkel met de leerlingen doornemen.

LPD 15 De leerlingen vullen recipiënten en voorraden aan.

- ✓ Je kan de leerlingen laten kennismaken met alle voorraden die er zijn en hen deze correct laten aanvullen. Daarbij komen o.m. toiletpapier, sprays, schoonmaakwagens ... aan bod.
- ✓ Opnieuw kan je het onderscheid tussen de gewoonten bij een particulier en de regels bij o.m. een bedrijf, ziekenhuis of school aan bod laten komen.

LPD 16 De leerlingen reinigen en onderhouden het schoonmaakmateriaal.

- ✓ Je kan de leerling de correcte reiniging van alle materialen aanleren met aandacht voor de gevolgen als dat niet gebeurt (slijtage, geurhinder ...). Daarbij kan het belang van de systematiek benadrukt worden zodat het een onderdeel wordt van het schoonmaakproces.
- ✓ Daarbij kan je met de leerlingen ook nagaan wie hiervoor moet instaan. Is het de taak van de klant of van de schoonmaker? En op welke wijze kan men deze taak op een volwaardige wijze in het team laten aan bod komen.

5 Lexicon

Ontsmetten

Het inactiveren of reduceren van schadelijke micro-organismen op oppervlakken tot een aanvaardbaar niveau, zodat er geen besmettingsgevaar is. Ontsmettingsmiddelen zijn stoffen die in staat zijn micro-organismen te reduceren tot een aanvaardbaar peil. Ontsmetting van oppervlakken en instrumenten kan zowel thermisch (hete luchtsterilisator) als chemisch (ontsmettingsalcohol, ethanol). Wanneer de leerling zich verwondt tijdens de werkzaamheden, wordt de verwonding schoongespoeld met een erkend ontsmettingsmiddel.

Schoonmaken

Is het verwijderen van zichtbaar vuil en onzichtbaar organisch materiaal om te voorkomen dat micro-organismen zich kunnen handhaven, vermeerderen en verspreiden.

Sinnercirkel

De Sinnercirkel beschrijft 4 factoren, temperatuur, actie, chemie en tijd (T.A.C.T.), die van invloed zijn op het succes van een reiniging. Een goed gebalanceerde Sinnercirkel biedt de beste was- of reinigingsresultaten.

Steriliseren

Hierbij worden alle micro-organismen op of in een voorwerp gedood of geneutraliseerd (kiemvrij gemaakt). Steriliseren kan via verhitting met een hete luchtsterilisator voor de sterilisatie van metalen instrumenten en glas of verhitten met stoom (onder druk) met een autoclaaf voor de sterilisatie van instrumenten, glazen voorwerpen of bepaalde kunststoffen en doeken.

6 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materiaal die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school of de werkplek of een extern opleidingscentrum minimaal de hierna beschreven infrastructuur en materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu.

6.1 Infrastructuur

Om de doelstellingen van dit leerplan te realiseren is nodig:

- Een gevarieerd aanbod van ruimtes die de leerling kan schoonmaken:
 - Kantoorruimte met ICT-voorzieningen
 - Keuken, zowel in particuliere context als in een bedrijfsomgeving
 - Verbruiksruimtes zoals cafetaria
 - Gangen
 - Sanitaire ruimtes zoals badkamer, toilet ...
 - Sanitaire voorzieningen in diverse omgevingen (kantoren, scholen ...)
 - Woonruimtes met inbegrip van living, slaapkamer, bureau ...
 - Leefruimte in voorzieningen
 - ...
- Een gevarieerd aanbod aan oppervlakken die de leerling kan schoonmaken:
 - Vloeren
 - Wanden met inbegrip van douchescreens
 - Ramen
 - Toebehoren zoals kranen, armaturen ...
 - Meubilair
 -
- Een gevarieerd aanbod aan materialen die de leerling kan schoonmaken:
 - Hout o.a. (fineer)parketvloeren, meubilair ...
 - Vinyl-, laminaat-, en linoleumvloeren ...
 - Gietvloeren: beton, epoxy, polyurethaan ...
 - Tegelvloeren o.a. keramiek, natuursteen ...
 - Tapijten
 - Roestvrijstaal, koper, messing, chroom ...
 - Glas, spiegelglas ...
 - Kunststoffen
 - Geverfde, geverniste, geboende oppervakken ...
 - ...

6.2 Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen beschikbaar in de infrastructuur

- Klein schoonmaakmateriaal
 - Microvezeldoeken
 - Moppen
 - Ontstoffers
 - Sponzen
 - Zeemvellen
 - Keukenhanddoeken
 - Glasdoeken
 - Dweilen
 - Emmers en wringers
 - Vloerwissers voor natte en droge reiniging
 - Inwassers
 - Raamwissers
 - Borstels
 - Waarschuwborden
 - Stofzuigers
 - Linnenkarren
 - Schoonmaakwagens
 - ...
- Schoonmaakproducten (zepen, detergents, oplosmiddelen, desinfectiemiddelen, allesreinigers):
 - Afwasmiddel
 - Ruitenreiniger
 - Sanitairreiniger
 - ...
- Schoonmaakmachines:
 - Hogedrukreinigers,
 - (1-schijfs)Schrobzuigmachines,
 - Schrobweilmachines,
 - Boenmachines,
 - Veegmachine
 - ...

6.3 Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken

- Werkkledij aangepast aan de uit te voeren opdracht
- Beschermingsmiddelen zoals handschoenen, schorten, veiligheidsschoenen ...

7 Concordantie

De concordantietabel geeft duidelijk aan welke leerplandoelen de doelen realiseren die leiden naar de beroepskwalificaties (BK).

LPD	Competenties beroepskwalificaties Schoonmaker BK-0215-3
0	-
1	BK1
2	BK2
3	BK2
4	BK3
5	BK1
6	BK1, 8, 9
7	BK7
8	BK9
9	BK2, 13
10	BK6
11	BK5, 10, 11
12	BK10
13	BK4
14	BK12
15	BK10, 13
16	BK6

Inhoud

1	Algemene inleiding	5
1.1	Het leerplanconcept: vier uitgangspunten	5
1.2	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	5
1.3	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	6
1.4	Differentiatie	7
1.5	Opbouw van de leerplannen.....	8
2	Situering	9
2.1	Samenhang in de tweede graad	9
2.1.1	Samenhang binnen de studierichting Schoonmaker duaal	9
2.2	Plaats in de lessentabel.....	9
3	Pedagogisch-didactische duiding	9
3.1	Schoonmaker en het vormingsconcept	9
3.2	Krachtlijnen	10
3.3	Opbouw.....	10
3.4	Samenhang in de tweede graad	10
3.5	Aandachtspunten.....	11
4	Leerplandoelen	12
4.1	Basisprincipes.....	13
4.2	Schoonmaakvaardigheden.....	18
5	Lexicon	22
6	Basisuitrusting	23
6.1	Infrastructuur	23
6.2	Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen beschikbaar in de infrastructuur	24
6.3	Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken	24
7	Concordantie	25